

PM Rotel IX (Dnr KS 2021/926)

Naturvårdsverkets skrivelse Avfallskoder för litiumjonbatterier samt klassning av alkaliska batterier som farligt avfall

Remiss från Miljödepartementet
Remisstid den 29 oktober 2021

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Föredragande borgarrådet Katarina Luhr anför följande.

Regeringen gav under 2020 Naturvårdsverket i uppdrag att utreda avfallskoder för litiumjonbatterier samt klassning av alkaliska batterier som farligt avfall.

Naturvårdsverket föreslår att ett antal nationella avfallskoder i avfallsförordningens (2020:614) avfallsförteckning och att de nya svenska avfallskoderna förtydligas genom att de förses med prefixet SE- innan de sex siffrorna i avfallskoden. De nya avfallskoderna föreslås införas parallellt för kapitel 16 (övrigt avfall) och kapitel 20 (kommunalt avfall). Förslaget motiveras med att litiumjonbatterier och övriga litiuminnehållande batterier är en växande avfallsström som idag saknar en tydlig klassning och att det därför finns risk att batteriavfallet klassas fel och därmed hanteras fel vilket riskerar ge negativ miljöpåverkan och försämra förutsättningarna för ökad cirkularitet.

Naturvårdsverket föreslår slutligen en övergripande ändring av avfallsförordningen, där samtliga speglade koder för icke-farligt avfall i bilaga 3 till avfallsförordningen förtydligas med en hänvisning till nuvarande 2 kap. 3 § och att den icke-farligen koden endast gäller för avfall som efter en utvärdering av farliga egenskaper inte ska anses vara farligt avfall.

Naturvårdsverket bedömer att förslagen berör alla verksamheter som hanterar batteriavfall så som avfallsproducenter, transportörer, insamlare, sorterare och behandlingsverksamhet. Kommunerna berörs eftersom de ansvarar för tillsyn och vägledning inom flera av förslagets områden.

Naturvårdsverket anser att förslaget bidrar till att stärka miljömålet giftfri miljö samt till förutsättningar för att skapa viktiga värdekedjor för kritiska ämnen och bidrar till cirkulär ekonomi via ökad återvinning. De främsta miljönyttorna är framförallt bättre hanteringen av farliga ämnen, renare cirkulära flöden samt att återvinningen av de värdefulla metallerna kobolt och litium kan öka.

Naturvårdsverket har skickat förslaget till staden för yttrande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholms Stadshus AB. Miljöförvaltningen har inkommit med ett kontorsyttrande. Stockholm Stadshus AB har meddelat att de avstår från att svara på remissen.

Stadsledningskontoret ser positivt på Naturvårdsverkets förslag att tillföra ett antal nationella avfallskoder till den svenska avfallsförteckningen, att de befintliga avfallskoderna kompletteras och att ett övergripande förtydligande gällande avfallsförordningen om farligt avfall tillförs

Miljöförvaltningen anser det vara välkommet att det införs avfallskoder som gör det möjligt att klassa andra batterier än bly-, nickelkadmium- och kvicksilverhaltiga batterier som farligt avfall.

Mina synpunkter

Den grönbå majoriteten har i Stockholm stads Miljöprogram 2020-2023 slagit fast att Stockholm ska utvecklas till ett en stad där resurser används effektivt och där cirkularitet skapas. Miljöprogrammet slår också fast ambitionerna om Ett giftfritt Stockholm med fokus på att människor inte ska utsättas för, och påverkas av, naturfrämmande ämnen. Kemikaliarbetet konkretiseras vidare i Kemikalieplan för Stockholm.

För att underlätta att nå stadens mål är det centralt att produkter som innehåller farliga ämnen klassificeras som farligt avfall. Därför välkomnar jag Naturvårdsverkets förslag om att tillföra ett antal nationella avfallskoder, och att befintliga koder kompletteras, för att göra detta möjligt.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Stockholm den 20 oktober 2021

KATARINA LUHR

Bilaga

1. Avfallskoder för litium-jonbatterier samt klassning av alkaliska batterier som farligt avfall

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Regeringen gav under 2020 Naturvårdsverket i uppdrag att utreda avfallskoder för litiumjonbatterier samt klassning av alkaliska batterier som farligt avfall.

Under 2018 sattes totalt omkring 65 000 ton batterier på den svenska marknaden. Av dessa var ca 53 000 ton blybatterier, (bil- och industribatterier), 7500 ton var litiumjonbatterier (industribatterier och bärbara batterier) och lite under 4 000 ton var alkaliska batterier (bärbara batterier). Mängden litiumjonbatterier i vägtransportsektorn idag är relativt begränsad och i mars 2021 fanns det 207 000 laddbara personbilar i trafik i Sverige varav 29 procent var rena elbilar, det vill säga 4 procent av den totala fordonsflottan på cirka 5 miljoner personbilar totalt. Under samma period fanns det cirka 500 bussar, 6 000 lätta lastbilar och 2 000 motorcyklar som var elektrifierade.

Prognoserna från olika aktörer avseende antalet elfordon ligger mellan 1 miljon och 2,6 miljoner laddbara personbilar år 2030, då det enligt Trafikanalys uppskattas finnas cirka 5,5 miljoner personbilar i trafik. Variationen i prognoser beror på om man förutsätter en kraftig, exponentiell ökning när laddbara bilar når en vändpunkt i pris samt olika antaganden om acceptans bland konsumenter.

Vikten för elbilsbatterier varierar normalt mellan 300–500 kg och kring 40–80 kg för hybridbilar. EU-kommissionens konsekvensanalys av den nya batteriförordningen på EU-nivå uppskattar att mängden batterier för elektrifierade vägfordon som släpps på marknaden i EU beräknas öka 15 gånger mellan åren 2020 och 2035. Litiumjonbatterier väntas även i ökande takt användas i lastbilar, bussar, mikromobilitet (elcyklar och elsparkcyklar) och andra fordon, samt i stationära energilagrar.

Batterier omfattas i Sverige av producentansvar. Den svenska förordningen (2008:834) om producentansvar för batterier bygger i huvudsak på EU:s batteridirektiv. Av de svenska bestämmelserna följer att uttjänta batterier kan samlas in på olika sätt. Lösa bärbara batterier samlas ofta in via någon av de totalt cirka 10 000 insamlingsplatser, varav cirka 5000 är röda batteriholkar, som sköts av insamlingsystemet El-Kretsen. Övriga insamlingsplatser är egna lösningar av kommunerna och återförsäljare samt 600 återvinningscentraler.

Naturvårdsverket ser problem med att det idag saknas avfallskoder för att kunna klassa kasserade litiumjonbatterier på ett lämpligt sätt. Detta är en brist eftersom många litiumjonbatterier har farliga egenskaper och därför behöver hanteras som farligt avfall för att inte riskera att orsaka negativ miljöpåverkan. Det saknas även en avfallskod för övriga batterier med farliga egenskaper vilket skapar otydligheter för alla aktörer i återvinningskedjan om hur batterier med farliga egenskaper ska klassas och hanteras samt hur tillsyn och vägledning om batteriavfall ska bedrivas.

Naturvårdsverket föreslår att ett antal nationella avfallskoder i avfallsförordningens (2020:614) avfallsförteckning och att de nya svenska avfallskoderna förtydligas genom att de förses med prefixet SE- innan de sex siffrorna i avfallskoden. De nya avfallskoderna föreslås införas parallellt för kapitel 16 (övrigt avfall) och kapitel 20 (kommunalt avfall). Förslaget motiveras med att litiumjonbatterier och övriga litiuminnehållande batterier är en växande avfallsström som idag saknar en tydlig klassning och att det därför finns risk att batteriavfallet

klassas fel och därmed hanteras fel vilket riskerar ge negativ miljöpåverkan och försämlra förutsättningarna för ökad cirkularitet.

Naturvårdsverket föreslår slutligen en övergripande ändring av avfallsförordningen, där samtliga speglade koder för icke-farligt avfall i bilaga 3 till avfallsförordningen förtydligas med en hänvisning till nuvarande 2 kap. 3 § och att den icke-farliga koden endast gäller för avfall som efter en utvärdering av farliga egenskaper inte ska anses vara farligt avfall.

Naturvårdsverket bedömer att förslagen berör alla verksamheter som hanterar batteriavfall så som avfallsproducenter, transportörer, insamlare, sorterare och behandlingsverksamhet. Kommunerna berörs eftersom de ansvarar för tillsyn och vägledning inom flera av förslagens områden.

Naturvårdsverket anser att förslaget bidrar till att stärka miljömålet giftfri miljö samt till förutsättningar för att skapa viktiga värdekedjor för kritiska ämnen och bidrar till cirkulär ekonomi via ökad återvinning. De främsta miljönyttorna är framförallt bättre hanteringen av farliga ämnen, renare cirkulära flöden samt att återvinningen av de värdefulla metallerna kobolt och litium kan öka.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholms Stadshus AB. Miljöförvaltningen har inkommit med ett kontorsyttrande. Stockholm Stadshus AB har meddelat att de avstår från att svara på remissen.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 10 september 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Av kommunfullmäktiges budget 2021 framgår att utvecklingen mot ett resurssmart Stockholm, i enlighet med EU:s avfallshierarki, är prioriterat.

I Stockholms stads *Miljöprogram 2020-2023* (Dnr KS 2019/1040) under målet *Ett resurssmart Stockholm* är målbilden att Stockholms stad ska utvecklats till en stad där resurser används effektivt vilket innebär att staden ska kartlägga stora resursflöden och utarbeta en strategi för att skapa cirkularitet. Miljöprogrammet anger också Stockholms stads ambitioner om *Ett giftfritt Stockholm* med fokus på att halter av naturfrämmande ämnen ska vara nära noll och att deras påverkan på människors hälsa och miljö ska vara försumbar.

Stockholms stads kemikaliearbete konkretiseras ytterligare genom *Kemikalieplan för Stockholm* (Dnr KS 2019/1510). Planen fokuserar på giftfria och resurseffektiva kretslopp vilket är en utmaning i strävan mot en cirkulär ekonomi eftersom det kemiska innehållet i varor, material och produkter många gånger är helt eller delvis okänt. För att minska riskerna och förhindra att särskilt farliga ämnen fortsätter att cirkulera i kretsloppet prioriterar staden att underlätta utfasning av dessa ämnen och material. I de fall det handlar om ämnen som anses vara av särskilt värdefullt material eller där resurs- eller klimatvinsten är betydande så är stadens ambition att dessa material ska återvinnas.

Stadsledningskontoret ser positivt på Naturvårdsverkets förslag att tillföra ett antal nationella avfallskoder till den svenska avfallsförteckningen, att de befintliga avfallskoderna kompletteras och att ett övergripande förtydligande gällande avfallsförordningen om farligt avfall tillförs. Stadsledningskontoret anser att förslagens ambitioner om en giftfri miljö samt tillskapande av förutsättningar för cirkularitet av

värdefulla ämnen ligger i linje med stadens mål om *Ett resurssmart Stockholm* och *Ett giftfritt Stockholm*.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen anser remissen besvarad i enlighet med vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Miljöförvaltningen

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 19 september 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Det är välkommet att det införs avfallskoder som gör det möjligt att klassa andra batterier än bly-, nickelkadmium- och kvicksilverhaltiga batterier som farligt avfall.